

COR centrum n. o.
Centrum pre deti a rodiny

Resocializačný program

2022

A) Kontaktné údaje centra

Názov: COR centrum n. o.

Sídlo: Jesenského 889/2, 963 01 Krupina

Telefonický kontakt: 0904 610 010, 0948 041 531, 0948 041 532

E-mail: corcentrum@gmail.com

Webové sídlo: www.corcentrum.sk

B) Adresa miesta vykonávania resocializačného programu

Jesenského 889/2, 963 01 Krupina

C) Cieľová skupina centra a podmienky prijatia do centra

Vychádzajúc zo Zákona NR SR č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 57 ods. 1 písm. a) centrum vykonáva resocializačný program pre plnoletú fyzickú osobu na odporúčanie lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria a na základe písomnej dohody s touto plnoletou fyzickou osobou. Cieľovou skupinou sú plnoleté fyzické osoby, ktorým bola diagnostikovaná diagnóza závislosť od drog, alkoholu a patologického hráčstva. Plnoleté fyzické osoby s diagnózou závislosti sú prijímané do centra bez ohľadu na pohlavie, rasu, vierovyznanie, náboženské či ideologické presvedčenie a sexuálnu orientáciu vo veku od 18 do 62 rokov po splnení nasledujúcich podmienok:

- ❖ žiadosť o prijatie do centra pre deti a rodiny /ďalej len centrum/,
- ❖ odporúčanie lekára so špecializáciou v odbore psychiatria,
- ❖ odporúčanie orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Úradu práce sociálnych vecí a rodiny podľa miesta trvalého bydliska žiadateľa (je možné prijať aj žiadateľa bez odporúčania orgánu sociálnoprávnej ochrany a kurately Úradu práce sociálnych vecí a rodiny ako samoplatcu v súlade s § 57 ods. 6),
- ❖ absolvovanie dlhodobej/detoxifikačnej liečby závislosti v zdravotníckom zariadení pre liečbu závislosti,
- ❖ preukázateľná abstinencia v čase prijímania do centra,
- ❖ prejavenie súhlasu s dobrovoľnou účasťou na resocializačnom programe,
- ❖ uzatvorenie písomnej zmluvy medzi centrom a plnoletou fyzickou osobou,

- ❖ v rámci prijímacieho procesu sa u klienta zisťuje, či trpí akútnym alebo chronickým prenosným ochorením alebo je bezpríznakovým prenášačom takéhoto ochorenia (Potvrdenie o bezinfekčnosti).

Centrum funguje s celoslovenskou pôsobnosťou.

D) Dôvody vylučujúce vykonávanie resocializačného programu

Centrum si vyhradzuje právo odmietnuť prijatie plnoletej fyzickej osoby, ktorá prejaví záujem účasti na resocializačnom programe v prípadoch, že:

- ❖ osoba nepredloží doklady potrebné k nástupu,
- ❖ ide o osobu, ktorá nepatrí do cieľovej skupiny centra,
- ❖ ide o osobu, ktorá vyžaduje starostlivosť v inom type zariadenia,
- ❖ ide o osobu, ktorá trpí akútnym infekčným ochorením,
- ❖ ide o osobu, ktorá vyžaduje starostlivosť v zdravotníckom zariadení,
- ❖ ide o osobu s poruchami správania, ktorá by svojim správaním výrazným spôsobom narúšala resocializačný proces a spolužitie s ostatnými klientmi centra,
- ❖ ide o osobu, ktorá vyžaduje špecifické odborné činnosti, personálne zabezpečenie, ktoré organizácia zabezpečiť nevie,
- ❖ z dôvodu nedostatočnej kapacity zariadenia.

E) Kapacita centra

Centrum má utvorené podmienky pre poskytnutie resocializačného programu pre 25 plnoletých fyzických osôb.

F) Opis priestorov centra, podmienok pre bývanie, zachovanie súkromia a osobnú hygienu

Objekt zariadenia sa nachádza v intraviláne meste Krupina, v blízkosti centra mesta v časti zastavanej rodinnými domami. Ide o jednu budovu 1 024, 650 m². Do centra je dobrá dostupnosť prostredníctvom mestskej dopravy v každom ročnom období. Centrum má prístup ku všetkým zložkám infraštruktúry, ktorými je vybavená mestská časť (pošta, potraviny, nemocnica, zdravotné stredisko a pod.). Celková kapacita zariadenia je 25 klientov. Objekt centra je rozdelený na dve bazálne časti, mužskú časť a ženskú časť, v ktorých sa nachádza 7 izieb. V suteréne budovy sa nachádza chodba, telocvičňa (relaxačná miestnosť), dielňa, sušiareň bielizne, kotolňa, sklad zeleniny. Na prízemí sa nachádza vstupná hala – predný a zadný vchod, schodište. Prízemie – pravá strana: vstupná chodba, WC, kúpeľňa so sprchou

a umývadlom s prívodom teplej a studenej vody, sklad sezónnej obuvi, sklad prevádzka, šatňa pre personál a inšpekčná miestnosť, zimná záhrada. Prízemie – ľavá strana: vstupná chodba, WC, pracovňa, sklad potravín, sklad zeleniny, sklad kuchynského náradia, kuchyňa, jedáleň, spoločenská miestnosť. Kuchyňa je vybavená nerezovými pracovnými stolmi, kuchynskou linkou, kombinovaným elektrickým sporákom, chladničkou, dvojdrezom, umývačkou riadu.

Priestorové vybavenie

Vstupná hala – predný a zadný vchod

Schodište

Prízemie – pravá strana:

Vstupná chodba: nástenky

WC 1

Kúpeľňa 1: vaňa 1x, umývadlo 2x

Sklad obuvi: policový systém na uskladnenie sezónnej obuvi

Sklad prevádzka: kovová skriňa 2x, lekárnička 1x

Šatňa personál: policový systém, vešiak

Inšpekčná miestnosť: sedačka, konferenčný stolík, nábytková zostava, kancelársky stôl 1x, kancelárska stolička 1x, počítač, rýchlovarná kanvica

Izba č. 1: podlahová plocha **30,52 m²:6m²=5,08 klienta:**

Kovová posteľ 4x, matrac 4x, nočný stolík 4x, šatníková skriňa 4x, nástenná polica 4x, smetný kôš.

Prízemie – ľavá strana:

Vstupná chodba: nástenky

WC 1

Pracovňa: automatická práčka 2x, výlevka, skriňa na náradie 1x

Sklad zeleniny: policový systém na uskladnenie zaváranín a sezónnej zeleniny a ovocia

Sklad potravín: policový systém na uskladnenie potravinových zásob, chladnička s mrazničkou 1x

Sklad kuchynského náradia: policový systém

Kuchyňa: kuchynská linka 1x, nerezový pracovný stôl 3x, dvojdrez 1x, umývačka riadu 1x, kombinovaný elektrický sporák 1x, chladnička s mrazničkou 1x, smetný kôš 1x,

Jedáleň: jedálenský stôl 4x, jedálenské stoličky 25x, vitrína 1x, komoda 2x,

Spoločenská miestnosť: koberec 1x, konferenčný stolík 1x, TV stolík 1x, televízor 1x, sedacie komponenty, tabuľa.

Prvé poschodie – pravá strana:

Vstupná chodba: kreslo 2x, stolík 1x

WC 1

Kúpeľňa 1: sprchovací kút 2x, umývadlo 2x, zrkadlo 2x

Archív: policový systém

Sklad kancelárskych potrieb: policový systém

Sklad potravín: mraziace boxy

Izba č. 2: podlahová plocha **18,75m²:6m²=3,12 klienta:**

Kovová posteľ 3x, matrac 3x, nočný stolík 3x, šatníková skriňa 3x, písací stolík 1x, stolička 1x, nástenná polica 3x, smetný kôš.

Izba č. 3: podlahová plocha **25,58m²:6m²=4,26 klienta:**

Kovová posteľ 4x, matrac 4x, nočný stolík 4x, šatníková skriňa 4x, písací stolík 1x, stolička 1x, nástenná polica 4x, smetný kôš.

Izba č.4: podlahová plocha **22,96m²:6m²=3,83 klienta:**

Kovová posteľ 3x, matrac 3x, nočný stolík 3x, šatníková skriňa 3x, písací stolík 1x, stolička 1x, nástenná polica 3x, smetný kôš

Prvé poschodie – ľavá strana:

Vstupná chodba: kreslo 2x, stolík 1x

1 WC

1 Kúpeľňa: sprchovací kút 2x, umývadlo 2x, zrkadlo 2x,

Sklad čistiace prostriedky: policový systém

Sklad drobného tovaru: policový systém

Sklad výrobkov: policový systém

Sklad posteľnej bielizne: policový systém

Izba č.5: podlahová plocha **30,24m²:6m²=5,04 klienta:**

Kovová posteľ 5x, matrac 5x, nočný stolík 5x, šatníková skriňa 5x, nástenná polica 5x, smetný kôš.

Izba č.6: podlahová plocha **25,58m²:6m²=4,26 klienta:**

Kovová posteľ 4x, matrac 4x, nočný stolík 4x, šatníková skriňa 4x, nástenná polica 4x, smetný kôš

Izba číslo 7: podlahová plocha **19,11m²:6m²=3,19 klienta** :

Kovová posteľ 3x, matrac 3x, nočný stolík 3x, nástenná polica 3x, smetný kôš

Povala

Suterén

Chodba

Telocvičňa/relaxačná miestnosť: náradie na cvičenie

Dielňa: pracovné stoly, policový systém, stoličky, šijacie stroje, náradie

Sušiareň: sušiaci na bielizeň

Kotolňa: centrálné vykurovanie

Sklad zeleniny

Centrum je zásobené pitnou studenou a teplou vodou z hromadného vodovodu, vykurovanie je zabezpečené prostredníctvom ústredného kúrenia, osvetlenie pracovísk a izieb je zabezpečené umelým a prirodzeným osvetlením. Vetranie je prirodzené.

V zmysle etických kódexov pracovníci centra dodržiavajú zásadu dôvernosti a mlčanlivosti, rešpektujú klientovo súkromie a zachovávajú dôvernosť informácií získaných pri svojej práci. Centrum sa snaží s ohľadom na rezidenčný charakter a dlhodobosť resocializačného procesu poskytovať klientom čo najlepšie podmienky pre zachovanie súkromia.

Klienti majú na izbách vyčlenenú vlastnú posteľ, nočný stolík, poličku, skriňu na osobné veci, kreslo a príručný stolík. Izby klientov sú voľne dostupné z dôvodu ľahkého prístupu vo výnimočných situáciách ako sú napríklad náhle kolapsové stavy, prejavy fyzickej agresie. Klienti sú o tomto vopred oboznámení a s týmto súhlasia. Sprchy ženské a mužské sú uzamykané, klientom je kľúčik vydaný vždy na požiadanie v prípadoch potreby osobnej hygieny. Okná v celom zariadení sú voľne otvárateľné. Dvere a okná majú kľučky. Na oknách nie sú mreže. Klienti majú po zariadení voľný pohyb, s výnimkou miestností určených personálu centra. Uzamknutá je telocvičňa (klienti dostávajú kľúče na požiadanie). Uzamknuté sú hospodárske priestory ako kotolňa, pracovňa, sklad náradia v záujme zachovania bezpečia klientov. Vchodové vstupné dvere centra sú uzamknuté.

G) Zamestnanci centra

Odborné činnosti v centre sú vykonávané kvalifikovanými zamestnancami, s praxou minimálne 3 roky s cieľovou skupinou závislých osôb. Tím zamestnancov je multidisciplinárny vzhľadom k povahe problému a špecifickým charakteristikám klientov.

Odborný tím

Celkový počet klientov: 25

Pozície v odbornom tíme:

Sociálny pracovník

Požadovaný počet úväzkov: 2

Tabuľka s rozdelením úväzkov a vzdelania zamestnancov prislúchajúcich k úväzkom:

počet úväzkov	vzdelanie zamestnanca
1,0	VŠ II. stupňa – odbor Sociálna práca
1,0	VŠ II. stupňa – odbor Sociálna práca

Psychológ

Požadovaný počet úväzkov: 1

Tabuľka s rozdelením úväzkov a vzdelania zamestnancov prislúchajúcich k úväzkom:

počet úväzkov	vzdelanie zamestnanca
0,5	VŠ II. stupňa – odbor Psychológia
0,5	VŠ II. stupňa – odbor Psychológia

Zamestnanci v skupine č. 1

Počet klientov: 13

Tabuľka s rozdelením úväzkov a vzdelania zamestnancov prislúchajúcich k úväzkom:

počet úväzkov	vzdelanie zamestnanca
1,0	VŠ II. stupňa – odbor Psychológia alebo odbor Sociálna práca, alebo Učiteľstvo a pedagogické vedy
1,0	VŠ II. stupňa – odbor Psychológia alebo odbor Sociálna práca, alebo Učiteľstvo a pedagogické vedy
1,0	úplné stredné odborné vzdelanie
1,0	úplné stredné odborné vzdelanie
1,0	úplné stredné odborné vzdelanie

Zamestnanci v skupine č. 2

Počet klientov: 12

Tabuľka s rozdelením úväzkov a vzdelania zamestnancov prislúchajúcich k úväzkom:

počet úväzkov	vzdelanie zamestnanca
1,0	VŠ II. stupňa – odbor Psychológia alebo odbor Sociálna práca, alebo Učiteľstvo a pedagogické vedy
1,0	VŠ II. stupňa – odbor Psychológia alebo odbor Sociálna práca, alebo Učiteľstvo a pedagogické vedy
1,0	úplné stredné odborné vzdelanie
1,0	úplné stredné odborné vzdelanie
1,0	úplné stredné odborné vzdelanie

H) Proces priebehu prijatia do resocializačného programu

Po splnení podmienok a na základe žiadosti o prijatie sú v dohodnutom termíne plnoleté fyzické osoby prijímané za klientov centra. Centrum preferuje nástup klientov do resocializačného programu v deň ukončenia liečby v špecializovanom zdravotníckom zariadení. Cieľom je eliminácia rizika recidívy. O tomto procese s budúcim klientom komunikujeme ešte počas priebehu dlhodobej/detoxifikačnej liečby závislosti a v prípade požiadavky zo strany budúceho klienta sa dohodne deň a čas nástupu individuálne (nemalo by to byť viac ako 3 dni od prepustenia zo zdravotníckeho zariadenia). Proces prijímania klienta sa realizuje v takzvanej inšpekčnej miestnosti centra za prítomnosti službukonajúceho zamestnanca – sociálneho pracovníka a ďalších prítomných zamestnancov. Neskôr aj za prítomnosti čatára – zástupcu klientov na aktuálny týždeň. Službukonajúci zamestnanec opätovne informuje klienta o nevyhnutnosti abstinencie v čase prijímania a po jeho súhlase je vykonaná skúška abstinencie. Skúška abstinencie sa vykonáva dychovou skúškou alebo jednorazovým testom moču. V prípade negatívneho výsledku možno pristúpiť k ďalšiemu procesu prijímania. Klient je podrobne oboznámený s resocializačným programom centra, poučený o svojich právach a povinnostiach. Je mu oznámená výška mesačnej platby v centre. S klientom sa písomne uzatvára Zmluva o poskytovaní opatrení. Následne sú (za prítomnosti čatára) skontrolované a spísané osobné veci klienta, sú mu odobrané veci osobnej potreby, ktoré by mohli byť nebezpečné pre neho alebo ostatných klientov (holiace potreby, nožnice, nože, lieky a pod.). Osobné doklady a mobilný telefón sú uložené do boxov v inšpekčnej miestnosti. Boxy sú uložené v uzamknutej skrini, ktorá je umiestnená vo vyhradenej uzamknutej miestnosti. Spomínané veci si môžu kedykoľvek vyžiadať od službukonajúceho zamestnanca centra. Klientovi sú odobrané lieky, ktoré dostal pri prepúšťaní zo zdravotníckeho zariadenia. Je ubytovaný na izbe. Následne sa klient prijíma komunitou, zoznamuje sa s ostatnými. Na prijímacej komunite sú mu podrobne vysvetlené princípy a zásady komunity, je oboznámený detailne s denným režimom a jednotlivými fázami resocializačného programu. S klientom je spísaná osobná anamnéza, v ktorej sa zisťuje jeho životný príbeh, psychický a zdravotný stav, pracovné skúsenosti, vzdelanie, situácia v rodine, sociálne väzby a ďalšie informácie. Dôležitá je v anamnéze otázka motivácie klienta k abstinencii, aktívnej účasti na resocializačnom programe a k zmene. Klient je oboznámený so všeobecným resocializačným programom. Následne, spoločne so sociálnym pracovníkom a psychológom, vypracúvajú individuálny plán klienta. V prípade, že klienta pri nástupe sprevádza rodinný príslušník, je aj tento oboznámený s priebehom resocializačného programu, so spôsobom a možnosťami kontaktu s klientom počas jednotlivých fáz

resocializačného programu. Klientovi je pridelený patrón, ktorý mu počas prvého mesiaca pomáha s adaptáciou a fungovaním v resocializačnom programe.

I) Odborné metódy centra

Resocializačný program v centre je postavený a funguje na princípoch jednej komunity. Maximálna dĺžka trvania resocializačného programu je 18 mesiacov. Klient sa v priebehu svojho pobytu v komunite nachádza na rôznej úrovni jej hierarchie, vystupuje v rôznych stupňoch pozícií. Tie priamo zodpovedajú jeho postupu (pokroku) v programe. Každá fáza prináša do života klienta určité povinnosti, úlohy, ktoré by mal v danej fáze zvládnuť. Po tom, ako sa sám presvedčí a dokáže, že ich zvládnuť vie, má možnosť postúpiť v rámci hierarchie komunity vyššie. Čím vyššia úroveň hierarchie, tým viac zodpovednosti sa prenáša na klienta a súčasne klient získava aj viac práv. Zodpovednosť sa netýka len vlastného správania, ale aj zodpovednosti za ostatných členov komunity a život v nej. Väčšie práva sa spájajú so znižujúcim sa množstvom kontroly, možnosti samostatných vychádzok, priepustiek, možnosť individuálne využívať voľný čas, častejší kontakt s príbuznými a podobne. V rámci resocializačného programu COR centra n. o. existuje nasledovný systém fáz resocializácie:

- 1. Fáza adaptačná** – integrácia klienta do systému komunity, získava staršieho „patróna“, ktorý mu v tejto fáze pomáha. Vzhľadom na to, že táto fáza je určená na adaptáciu klienta do komunity, kontakt s vonkajším okolím aj rodinou je obmedzený. V závislosti od individuálnych prípadov ide o rôzne dlhý čas a rovnako aj dĺžka tejto fázy je rôzna. Odporúčaná dĺžka adaptácie klienta na režim a centrum je najviac 3 mesiace.
- 2. Fáza konfrontačná** – klient má už v tejto fáze rôzne funkcie, za ktoré si zodpovedá. Slúži na vžitie sa s pravidlami, životom a prácou v komunite. Má častejší kontakt s rodinou, blízkymi, môže mať častejšie vychádzky. Ide o náročnú fázu, ktorá prináša množstvo sociálnych tréningových nástrah. Dĺžka fázy je individuálna. Môže trvať 3-4 mesiace.
- 3. Fáza rozhodná** - kladie na klienta zodpovednosť za „novších/mladších“ klientov, život a fungovanie komunity a kontakt so širším sociálnym okolím je tu už značne frekventovanejší. Dĺžka fázy je individuálna. Zväčša trvá okolo 3 mesiacov.
- 4. Fáza kontaktná** – pripravuje klienta na postupné odpútanie sa od komunity a návrat do rodinného prostredia alebo prípravu na samostatný život mimo centra. Zodpovednosť klienta je v tejto fáze najrozsiahlejšia, klient má najväčšie privilégia, ktoré mu umožňujú napríklad pokračovať v príprave na budúce povolanie, prípadne hľadať si zamestnanie. Klient vďaka svojej nadobudnutej zodpovednosti za zverené úlohy môže dosiahnuť

úroveň „pravej ruky“ zamestnancov. Nevyhnutné je klienta smerovať tak, aby nestratil kontakt so svojím problémom, ktorým je závislosť a napojil sa na niektorý druh podpornej pomoci v systéme postresocializačnej starostlivosti – napríklad pravidelná účasť na podporných skupinách – abstinenčných kluboch. Dĺžka fázy je individuálna. Zväčša trvá okolo 3 a viac mesiacov.

Rozdelenie resocializačného programu do niekoľkých štádií umožňuje klientom udržanie sa v realite a súčasne orientáciu na budúcnosť. Má korektívnu funkciu z hľadiska stability vzťahov v komunite a motivačnú funkciu z hľadiska chuti napredovať a získavať tak rôzne výhody, právomoci a špecifické postavenie v hierarchii komunity.

Počas resocializačného programu sa vykonáva hodnotenie klientov v týždenných a mesačných intervaloch. Výsledkom týždenného hodnotenia je vyplnenie numerickej škály hodnotenia, ktoré sa zakladá do spisu klienta. Mesačne sa vyhodnocuje a zostavuje Mesačný individuálny plán klienta. Na základe spomínaných hodnotení sa rozhoduje počas tzv. Veľkých komunít o pridelení alebo odobratí fázy klienta. Kritériom prechodu medzi jednotlivými fázami sú teda hodnotenia komunity a odborného tímu na základe fungovania klienta v sledovanom období a na základe plnenia resocializačného plánu klienta. Klient centra si pripravuje raz mesačne - pred konaním Veľkej komunity, hodnotenie ostatných spoluklientov, v ktorých hodnotí dodržiavanie resocializačného režimu, správanie sa klienta voči ostatným a voči personálu, zapájanie sa klienta do života v komunite a celkovo hodnotí, či je jeho správanie a fungovanie v súlade s aktuálne pridelenou fázou. Následne v závere odporúča zotrvanie v pridelenej fáze, odobratie fázy (prestup o fázu nižšie) alebo pridelenie novej fázy (postup o fázu vyššie). Personál centra rovnako hodnotí klientov v oblasti dodržiavania režimu, fungovania v komunite a celkového napredovania respektíve stagnácie klienta v súlade s Mesačným individuálnym resocializačným plánom. Aj sám hodnotený klient je vyzvaný k sebahodnoteniu a k zhodnoteniu uplynulého obdobia. Vyjadruje sa, či chce ostať v aktuálnej fáze, odobrať fázu alebo postúpiť o fázu vyššie. Počas Veľkých komunít sú tieto hodnotenia zaznamenávané čatárom a následne je hlasované klientmi a personálom centra o tom, či aktuálne pridelená fáza ostáva, klient postúpi o fázu vyššie alebo mu bude aktuálna fáza odobratá.

Resocializačný program je komplexom rôznych metód a techník, prostredníctvom ktorých sa odborný tím zamestnancov snaží podporovať klientov na ceste k dosiahnutiu cieľa resocializačného programu, ktorým je obnoviť alebo získať také zručnosti, schopnosti, vedomosti a návyky, ktoré im umožnia optimálne fungovať v sociálnom prostredí v budúcnosti. Ide o presný, cieľavedomý a plánovaný postup pri riešení problému klienta

v súlade s Individuálnym plánom klienta. Resocializačný program je systémom dlhodobej, plánovanej, organizovanej a systematickej odbornej práce s klientom. Voľba využívaných metód, techník a činností vychádza z problémov, potrieb a Individuálneho plánu klienta. Odborný tím centra s príslušnou kompetenciou priamo realizujú:

- Návik pracovných zručností
- Psychologická pomoc a starostlivosť
- Komunita
- Denný režim
- Relaxačné techniky
- Edukácia
- Relaxácia hudbou a umením
- Športová činnosť
- Sociálne poradenstvo

Návik pracovných zručností sa v centre realizuje najmä v tvorivej a krajčírkej dielni. Pozostáva z výroby dekoračných, úžitkových predmetov a príležitostne prípravou komponentov pre miestnu výrobnú prevádzku alebo dobrovoľnými aktivitami v okolí. Významnou súčasťou náviku pracovných zručností je starostlivosť o každodenný chod komunity napríklad pranie a žehlenie bielizne, starostlivosť o budovu zariadenia a jej okolia, práca v okrasnej záhradke. Klienti v rámci náviku pracovných zručností pripravujú celodennú stravu. Hlavným cieľom náviku pracovných zručností je naučiť klientov novým zručnostiam a vyprofilovať ich záujem o prácu ako dôležitú súčasť ich budúcej zmeny, umožnenie nadobudnutia alebo dokončenia vzdelania, získanie odbornej kvalifikácie. Náviku pracovných zručností sa zúčastňujú klienti všetkých fáz, s výnimkou klientov v kontaktnej fáze, ktorý sú v individuálnych prípadoch oslobodení, vzhľadom k nadväzovaniu pracovných aktivít a podobne. Neoddeliteľnou súčasťou náviku pracovných zručností centra je problematika bezpečnosti a ochrany zdravia pri náviku pracovných zručností, požiarnej ochrany a hygieny práce. V rámci náviku pracovných zručností musí bezpečnosť a ochrana zdravia vychádzať z platných právnych predpisov – zákonov, vykonávacích vládných nariadení, vyhlášok a noriem. Základné podmienky bezpečnosti a ochrany zdravia pri náviku pracovných zručností sú:

- dôkladné oboznámenie klientov s predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia, s protipožiarňými predpismi a s technickými postupmi,

- používanie technického zariadenia vzhľadom k bezpečnostným, protipožiarным predpisom,
- používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov podľa platných predpisov,
- vykonávanie stanoveného dozoru.

Dozor vyžaduje sústavnú prítomnosť osoby, ktorá je poverená vedením klientov na nácviku pracovných zručností. Po oboznámení sa s predpismi je klient povinný tieto rešpektovať a prísne dodržiavať, aby nedošlo k úrazu.

Psychologická pomoc a starostlivosť je špecializovaná odborná činnosť zameraná na odstránenie alebo zmiernenie problémov psychického, osobnostného, sociálneho spektra jedinca. Jedná sa o odborné pôsobenie psychológa na jedinca, ktoré sa uskutočňuje formou skupinových stretnutí a individuálnych sedení. Psychoterapeutické skupiny sú zabezpečované externe, raz týždenne v rozsahu 2 hodín pre všetkých klientov. Individuálna psychologická pomoc a starostlivosť sa koná na základe individuálneho záujmu a potrieb jednotlivých klientov, pričom prvé individuálne sedenie je pre klienta povinné. Skupinovú aj individuálnu psychologickú pomoc a starostlivosť vedie kvalifikovaný psychológ a využíva psychologické prostriedky ako je slovo, rozhovor, neverbálne správanie, podnecovanie emócií, učenie, medziľudský vzťah, sugesciu, vzťahy a vzájomné pôsobenie v skupine. Klienti majú povinnosť písania denníka. Tieto sedenia využívajú klienti v rámci všetkých fáz resocializačného programu.

Komunita

Komunita je nielen zoskupením klientov centra na určitom spoločnom území, ale aj samostatnou metódou. V komunite prirodzene funguje skupinová dynamika, ktorá je v resocializačnom programe významne využívaná ako jeden z liečebných nástrojov. Centrum je tvorené samostatnou otvorenou skupinou, ktorá funguje na princípe so samosprávnym riadením komunity, vlastným režimom, uplatňovaním princípov svojpomoci a pomoci skupinovej.

Základné princípy komunity sú:

1. Aktívny podiel klienta na resocializačnom programe - klienti sú aktívnymi účastníkmi vlastnej resocializácie, aj resocializácie spoluklientov, stávajú sa vzájomne nápomocní, prenáša sa na nich časť zodpovednosti. Sú spoluzodpovední za riadenie. Vytvárajú si samosprávu s rôznymi právomocami. Funkcia čatára

predstavuje prostredníka medzi klientmi a personálom, jeho úlohou je viesť komunitu počas celého dňa. Má jasne definované svoje povinnosti.

2. Vytvorenie obojstrannej komunikácie na všetkých úrovniach komunity. Je viac akceptovaná tolerancia, podpora otvoreného vyjadrovania smerom hore aj dole, bez ohľadu na hierarchiu rolí. To vedie k lepšiemu chápaniu správania jedinca v norme ale i patológii názorov a pocitov s určitou kontrolou správania, danou poriadkom komunity.
3. Rovnoprávnosť v rozhodovaní ako zámena za tradičné rozhodovanie zhora. Klienti sa zúčastňujú aktívne všetkých rozhodnutí v komunite, dokonca aj v takých situáciách, keď ide o prepustenie klienta z komunity, pričom si môže odborný tím v istých prípadoch ponechať právo veta. Hlavnou myšlienkou tohto princípu je sploštenie hierarchickej pyramídy. Členovia odborného tímu sa stávajú v kooperácii s klientom skôr partnermi.
4. Kolektívnosť podporuje vzťahy medzi členmi, ich vzájomnú interakciu v komunite, neakceptuje izolovanosť člena komunity, vyžaduje sa včlenenie a spoluúčasť členov na všetkých aktivitách komunity. Podporuje sa konfrontácia, ktorá nedovoľuje klientovi únik do konformnosti, ale vyvíja tlak na prijatie noriem komunity, na ktorých je komunita postavená.
5. Sociálne učenie sa v komunite uskutočňuje v konfrontácii medzi členmi komunity. Uplatňuje sa spätná väzba, ktorá upozorňuje, ako pôsobí správanie klienta na ostatných členov komunity, a tým sa vytvára komunitná kultúra. Klienti svojím vzájomným pôsobením v komunite vytvárajú hodnotu od rána do večera.

Novoprijatý klient sa pri prijímacom procese oboznamuje so zásadami, princípmi a fungovaním komunity a jeho cieľom je od počiatkovej adaptačnej fázy postupne tieto uplatňovať a prijať za vlastné. V rámci komunity sú typické komunitné sedenia, ktoré sa konajú štandardne dvakrát denne. Ide o takzvané:

- ❖ *Rannú komunitu* - ranné stretnutie klientov po raňajkách. Zvoláva ju aktuálny „čatár“. Slúži na oboznámenie sa aktuálnych problémov a pocitov klientov, na informovanie o pláne na konkrétny deň. Je tu priestor aj na akútne požiadavky klientov. Jej súčasťou býva skupinové čítanie rôznych textov s následnou diskusiou. Zúčastňujú sa jej klienti všetkých fáz.
- ❖ *Večernú bilanciu* - je obdobou rannej komunity, koná sa po večeri, kedy klienti zhodnocujú priebeh svojho dňa, dostávajú spätnú väzbu od spoluklientov aj personálu.

Je to priestor na odreagovanie prípadných tenzií, ktoré v komunite alebo u jednotlivých klientov vznikli počas dňa.

Podľa individuálnych potrieb komunity sa organizuje tzv. *Mimoriadna komunita* - býva zvolávaná najčastejšie kvôli konkrétnemu cieľu, zväčša z negatívneho dôvodu, kedy je ohrozený niektorý z členov komunity alebo celá komunita. Má ju možnosť zvolať ktorýkoľvek člen komunity v prípade potreby riešenia problému kedykoľvek v priebehu dňa a aj počas noci.

Denný režim dodržiavajú klienti počas celého resocializačného programu. Je z hľadiska resocializačného programu významný najmä z dôvodu, že poskytuje klientom spätnú väzbu o tom, ako sú schopní riadiť sa konkrétnym stereotypom. V komunite naplánovaný a riadený režim dňa sa výrazne odlišuje od priebehu dňa, ktorý prevládal u závislých počas obdobia ich aktívneho užívania drog. Denný režim je tiež reflexiou, kedy sa závislý opäť stretáva so svojou zodpovednosťou a jej prijatím, kde má možnosť získať informáciu o tom, ako funguje jeho motivácia, vôľa, ako zvláda požiadavky, ako dokáže spolupracovať a komunikovať, zvládať záťaž. Režim dňa je rozdelený na pracovné dni a víkendy:

Pondelok – Piatok

06:50 – 07:10 – budíček, osobná hygiena

07:10 – 07:20 – rozcvička

07:30 – 07:45 – raňajky

07:45 – 08:15 – lieky, káva, cigareta

08:15 – 09:00 – ranná komunita

09:00 – 11:50 – nácvik pracovných zručností (podľa programu)

12:00 – 13:00 – obed, siesta

13:00 – 15:45 – nácvik pracovných zručností (podľa programu)

16:30 – 17:30 – rajóny

17:30 – 18:00 – večera

18:00 – 19:30 – večerná bilancia

19:30 – 20:00 – televízne noviny

20:00 – 22:00 – dohodnutý program na bilancii, osobné voľno

22:00 – večierka

Sobota

07:00 – 08:15 – budíček, osobná hygiena

08:15 – 09:00 – ranná komunita

09:00 – 11:30 – nácvik pracovných zručností /veľké rajóny – sanitárny deň/

12:00 – 13:00 – obed, siesta

13:00 – 16:00 – program schválený komunitou

16:00 – 17:30 – telefonáty

17:30 – 18:00 – večera

18:00 – 19:30 – večerná bilancia

19:30 – 20:00 – televízne noviny

20:00 – 22:00 – program dohodnutý na večernej bilancii, osobné voľno

22:00 – večierka

Nedeľa

08:00 – 08:15 – budíček, osobná hygiena

08:15 – 08:30 – raňajky

09:00 – 09:30 – ranná komunita a následne osobné voľno

12:00 – 13:30 – obed, osobné voľno

13:30 – 16:00 – vychádzky, kultúrne podujatia, návštevy resp. osobné voľno

16:00 – 17:30 – telefonáty

17:30 – 18:00 – večera

18:00 – 19:30 – večerná bilancia /týždenné hodnotenie klienta/

19:30 – 20:00 – televízne noviny

20:00 – 22:00 – program dohodnutý na večernej bilancii, osobné voľno

22:00 – večierka

Denný režim pre jednotlivé dni sa upravuje podľa aktuálnych potrieb a situácii v komunite. Je platný pre klientov všetkých fáz.

Relaxačné techniky, v rámci ktorých sa využíva najmä autogénny tréning či jogové cvičenia. Prinášajú klientom benefit v podobe emocionálneho ukludnenia, uvoľnenia napätia a stresu, navodenia dobrej nálady, upravujú sa problémy so spánkom a pôsobia na odbúravanie psychosomatických ťažkostí. Sú prístupné klientom všetkých fáz.

Edukácia klientov je proces ovplyvňujúci správanie, uskutočňovanie zmien v oblasti vedomostí, postojov a zručností, potrebných pre udržiavanie, podporu a obnovu zdravia. Prebieha poskytnutím informácií formou odovzdávania informácii individuálne, ale najmä počas skupinových stretnutí. Odborný zamestnanec poskytne klientom prezentáciu na určitú tému, časté je sledovanie filmov s tematikou závislosti či témou životnej motivácie a následná diskusia či písanie referátu. Klienti vyšších fáz pripravujú osobné prezentácie na témy, ktoré si sami zvolia.

Relaxácia hudbou a umením - využívajú vnímanie farieb, prácu s rôznymi materiálmi a pôsobenie zvuku na emocionálne prežívanie človeka. Umožňujú sebavyjadrenie, uvoľnenie skrytých emócií a otvorenie sa „potlačeným“ oblastiam života klientov. Na tomto type činnosti sa klienti zúčastňujú individuálne.

Športová činnosť pozitívne ovplyvňuje zníženie chorobnosti na vybrané akútne ochorenia, zlepšenie zdravia a kvality života u vybraných chronických ochorení, zníženie práceneschopnosti a pozitívne zmeny v oblasti mentálneho zdravia (depresie, úzkosť, počet konfliktov v komunite...). Závislosť je ochorenie, ktoré devastuje zdravie človeka významne hlavne v oblasti mentálneho a sociálneho zdravia, ale u mnohých ľudí má dramatický vplyv aj na zdravie fyzické. Pri resocializačnom programe a starostlivosti o ľudí so závislosťou dominuje práve starostlivosť o mentálne zdravie a prevencia recidív. Starostlivosť o fyzické zdravie a zdravé determinanty zdravia je len sekundárnym aspektom, ktorému sa nevenuje dostatočná pozornosť. Podpora a rozvoj zdravia prakticky neexistuje a jediná starostlivosť o fyzické zdravie sa aplikuje v intenciách liečby následkov závislosti akými sú prenosné ochorenia, či poškodenie centrálného nervového systému. Preto jedným z hlavných cieľov je aplikovať u klientov nášho centra práve zásady podpory a rozvoja zdravia v oblasti životného štýlu. Podpora zdravia je proces umožňujúci jednotlivcovi, ale i celej úzkej komunite, v ktorej naši klienti žijú prevziať zodpovednosť za vlastné zdravie, jeho kontrolu a rozvoj. Vhodnou aplikáciou konkrétnych pohybových aktivít a ich začlenením do každodenného režimu resocializačného programu je možné vytvoriť u klientov trvalý záujem o pestovanie svojej telesnej kultúry a je predpoklad pretrvania tohto záujmu aj po úspešnom ukončení resocializačného programu. Klientom je k dispozícii posilňovňa, pravidelne vykonávajú športové aktivity na ihrisku či v prírode. Majú tiež k dispozícii hranie stolného tenisu.

Sociálne poradenstvo je rozčlenené na:

- ❖ psychickú a sociálnu stabilizáciu klienta (väčšinou v rámci prvej fázy)
- ❖ pomoc pri spoznaní a zhodnotení osobného a sociálneho potenciálu a existujúcich možností ako predpokladu riešenia sociálne negatívnej situácie (väčšinou v rámci prvej fázy)
- ❖ motiváciu (povzbudenie, poukazovanie na možnosti a prínosy pre klienta),
- ❖ aktivizácia klienta pri riešení vlastnej sociálnej negatívnej situácie,
- ❖ sociálne poradenstvo v iných súvislostiach vzhľadom na aktuálne individuálne potreby klienta.

Počas resocializačného programu sú pre odborný tím zamestnancov centra pri voľbe vhodných metód, postupov a techník práce (popri aktuálne prebiehajúcej fáze resocializačného programu) primárnym zreteľom jeho individuálne špecifiká, osobnostné charakteristiky, schopnosti, zručnosti, osobná história, miera motivácie klienta a aktuálne potreby.

K) Nevykonávame.

L) Tvorba a vyhodnocovanie individuálneho resocializačného plánu

Pri prijímaní klienta sa stanovuje úvodný - takzvaný *Všeobecný individuálny plán*. Jeho obsahom sú ciele pre celé obdobie resocializačného programu. Týka sa zložiek, ktorými sú osobnosť (myslenie, správanie, emócie), komunita (vzťahy, režim, aktivity), širšie prostredie (rodina, vzdelanie, zamestnanie, súdy/dlhy). Následne odborný zamestnanec spolu s klientom mesačne vypracujú a vyhodnocujú *Individuálny resocializačný plán klienta*. Súčasťou tvorby a vyhodnocovania Individuálneho resocializačného plánu je aj zainteresovaný pracovník orgánu sociálnoprávnej ochrany a kurately. Na základe hodnotenia sa rozhoduje počas tzv. Veľkých komunit o pridelení alebo odobratí fázy klienta. Individuálny resocializačný plán je vypracovaný s ohľadom na individuálne podmienky, závažnosť problémov, prítomnosť komplikujúcich faktorov v oblasti somatickej i psychosociálnej. Pri vyhodnocovaní plánu sa overuje jeho napĺňanie a postup klienta v resocializačnom programe. Overuje sa tiež, či dohodnuté čiastkové plány a ciele boli a sú vhodne sformulované, či sú reálne. Z toho potom vyplýva potreba plán revidovať, formulovať iné ciele, upravovať termíny plnenia a podobne. Individuálny resocializačný plán stanovuje ciele a hodnotí ich plnenie v danom období v troch oblastiach, týkajúcich sa osobnosti, komunity, ktorej je klient súčasťou, a širšieho prostredia. Odborný zamestnanec spolu s klientom postupne hodnotia tieto oblasti za predchádzajúci

mesiac a stanovujú si ciele na nasledujúce obdobie. Tvorba resocializačných plánov sa realizuje individuálne, povereným odborným zamestnancom, s ktorým resocializačné plány tvorí a vyhodnocuje, s cieľom využiť vzájomný vzťah, upevniť dôveru a zabezpečiť kontinuitu tohto procesu, ktorého aktívnou súčasťou je tiež poverený pracovník orgánu sociálnoprávnej ochrany a kurately.

Základná štruktúra individuálneho resocializačného plánu:

Hodnotená zložka		Hodnotenie klienta v rámci fázy	Ciele pre klienta na nasledujúce obdobie
Osobnosť	• myslenie		
	• správanie		
	• emócie		
Komunita	• vzťahy ku klientom		
	• režim		
	• aktivity		
Širšie prostredie	• rodina		
	• vzdelávanie		
	• zamestnanie		
	• dlhy, súdy		

Centrum spolupracuje s orgánom sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately, ktorý zabezpečuje sociálnu kuratelu pre plnoleté fyzické osoby, ktoré sú závislé od drog, ak bola táto osoba prepustená zo zdravotníckeho zariadenia na liečbu drogových závislostí alebo iných závislostí, alebo ak požiadala o pomoc pri riešení nepriaznivej životnej situácie. Centrum spolupracuje s orgánom sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately pri tvorbe Individuálneho resocializačného plánu plnoletých fyzických osôb rovnako aj v prípade mladých dospelých. Orgán sociálnoprávnej ochrany a kurately ponúka plnoletým fyzickým osobám možnosť účasti na resocializačnom programe, pravidelne udržiava s plnoletou

fyzickou osobou kontakt počas resocializačného programu, motivuje ju v záujme podpory resocializácie. Centrum v rámci práce s klientom pravidelne komunikuje s orgánom sociálnoprávnej ochrany a kurately a to osobne, telefonicky alebo prostredníctvom e-mailovej komunikácie. Centrum informuje zainteresovaného pracovníka orgánu sociálnoprávnej ochrany a kurately o všetkých významných a rozhodujúcich skutočnostiach týkajúcich sa klienta a jeho procesu resocializácie – aktuálne pridelená fáza, postupy v rámci fáz, odobratie a dôvody odobratia fázy, vážne porušenia resocializačného režimu (napríklad porušenie abstinencie, prejavy agresie). Informuje ho o plnení cieľov individuálneho resocializačného plánu. Celkovo spolupracujú pri hľadaní optimálnych možností pomoci pri riešení problémov a situácie klienta.

M) Záujmová, športová, kultúrna, rekreačná činnosť

Lokalita centra, napriek tomu, že sídli v centre mesta Krupina, poskytuje klientom možnosti pre bohaté vyžitie v prírode. Klienti centra pravidelne chodia na športové vychádzky do okolitej prírody, zber húb, varenie gulášu, kapustnice, opekačky a grilovačky. Pravidelne v letných mesiacoch je organizovaná terénna činnosť. V prípade finančných možností sa realizuje aj komunitný relaxačný rekreačný pobyt. Možná je tiež návšteva miestneho kúpaliska, alebo využitie wellness služieb v blízkom kúpeľnom meste Dudince. Kultúrne vyžitie naši klienti nájdu v samotnom meste Krupina, ktoré organizuje často hudobné a divadelné podujatia. Klienti sa zúčastňujú pravidelného hrania futbalu s príslušníkmi Policajného zboru Krupina, s ktorými externe spolupracujeme. Takisto klientom poskytujeme možnosť navštevovať v nedeľu bohoslužby, ktoré sú v meste Krupina dostupné. Do centra chodia na návštevy aj zástupcovia Rímskokatolíckej a Evanjelickej cirkvi, ktorí poskytujú klientom duchovnú podporu.

N) Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti a spôsob zabezpečenia lekárskeho vyšetrenia

Centrum spolupracuje so všeobecnými lekármi pre dospelých pôsobiacich v meste Krupina. Po prijatí nového klienta odborný zamestnanec - sociálny pracovník centra sprevádza klienta v procese prestupu od svojho spádového lekára z miesta trvalého bydliska k všeobecnému lekárovi v mieste centra, čím sa mu zabezpečí pravidelná a dostupná zdravotná starostlivosť. Rovnako to je aj v prípade zabezpečenia stomatologickej, gynekologickej a psychiatrickej starostlivosti. Klienti centra sú na vyšetrenia sprevádzaní vzhľadom k fáze resocializácie – zamestnancom centra, starším spoluklientom alebo idú bez sprievodu. V prípade sprevádzania

sa berie ohľad aj na aktuálny zdravotný stav klienta. Klienti sa vyšetrení zúčastňujú vzhľadom na objednanie alebo akútne zdravotné problémy a sú od režimových aktivít oslobodení. Ak zdravotný stav klienta vyžaduje vycestovanie do iného mesta, je mu umožnené vycestovať verejnou dopravou alebo je odvezený služobným vozidlom – vzhľadom na závažnosť zdravotného stavu klienta. V prípade podozrenia na požitie alkoholu alebo iných návykových látok klientom, centrum spolupracuje s odborným lekárom psychiatrom v meste Krupina. Klient je sprevádzaný pracovníkom centra do ambulancie lekára, ktorý mu odoberie potrebný biologický materiál pre potvrdenie alebo vyvrátenie požitia alkoholu alebo iných návykových látok.

Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti

Psychiater - 1x

Obvodný lekár - 2x

Gynekológ - 1x

Stomatológ - 2x

O) Centrum v rámci resocializačného procesu umožňuje plnoletej fyzickej osobe realizovať dokončenie základnej školskej dochádzky, prípravu na povolanie, štúdium a účasť na rekvalifikačných kurzoch, ktoré klientovi umožnia ľahšie zapojenie sa do pracovného života po ukončení resocializácie. V prípade prejavu záujmu zo strany klienta je mu odborný tím centra k dispozícii pri hľadaní vhodných možností zvyšovania kvalifikácie či dopĺňania vzdelania. Rovnako klienta sprevádza počas celej doby vzdelávania. Sú vytvorené výnimky v rámci resocializačného programu tak, aby mal klient dostatok času a súkromia na vzdelávanie. Klient je najčastejšie nasmerovaný na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Krupine, program rekvalifikácie Repas alebo agentúru Akadémia Plus, s.r.o. Zvolen.

P) Práva klienta centra

Súčasťou prijímacieho procesu klienta do centra je aj oboznámenie sa s právami klienta, ktoré sú dodržiavané počas resocializačného programu a sú v súlade so základnými ľudskými právami a slobodami, vychádzajúcim z Ústavy SR a tiež právami plynúcimi zo Zákona NR SR č. 305/2005. Okrem týchto zo samotného resocializačného programu klientovi plynú ďalšie práva, ktorými sú napríklad:

1. Práva klienta kedykoľvek dobrovoľne ukončiť resocializačný program
2. Práva klienta využiť v prípade potreby zdravotnú starostlivosť

3. Právo klienta, ak mu to pridelená fáza umožňuje: udržiavať telefonický kontakt a poštovú komunikáciu, využívať internet, zúčastňovať sa priepustiek a vychádzok, prijímať návštevy v centre, pripravovať sa na povolanie, rozširovať svoju kvalifikáciu, hľadať si zamestnanie, tráviť čas osobného voľna podľa vlastného výberu (v súlade s pravidlami a zásadami komunity).

- ❖ Telefonáty klientov sú určené v presný deň a hodinu tak, aby táto možnosť bola prístupná všetkým klientom rovnako. Telefonáty sú pravidelne v nedeľu, klienti sú rozdelení na dve skupiny – muži a ženy. Ženy majú telefonáty od 16 do 18 hodiny. Muži majú telefonáty od 18 do 20 hodiny. Dĺžka telefonátov nie je obmedzená. Klienti sú však vedení k ohľaduplnosti voči ostatným klientom. Klienti majú možnosť telefonovať aj v iný čas podľa potreby (vybavovanie úradných záležitostí, záležitostí týkajúcich sa zdravotnej situácie).
- ❖ Poštovú komunikáciu môžu klienti prijímať a odosielať v čase na to určenom. Každý týždeň v stredu čatár vyzbiera listy a balíky, ktoré majú klienti pripravené na odoslanie. Došlá korešpondencia sa vydáva každý deň na večernej bilancii.
- ❖ Internet klienti môžu využívať vždy v čase osobného voľna na počítači v inšpekčnej miestnosti.
- ❖ V prípade zvláštnych požiadaviek na trávenie osobného voľna sú tieto schvaľované na komunitných stretnutiach.

4. Právo klienta vyjadriť nesúhlas s udelenou sankciou alebo odmenou a navrhnúť inú (v tomto prípade ju schvaľuje komunita na komunitnom stretnutí).

5. Právo klienta na zmenu poskytovateľa zdravotnej starostlivosti v prípade, že mu určený lekár nevyhovuje (má na výber zo siete lekárov v lokalite mesta Krupina).

6. Právo klienta podať sťažnosť verejne na komunitnom stretnutí, zamestnancom centra, vedeniu centra alebo anonymne v knihe sťažností.

7. Klient má právo v prípade potreby využiť internet, služobný telefón, kopírovací prístroj, televízor a ďalšie spotrebiče centra (po dohode so zamestnancami centra).

Práva klientov sú rovnaké pre klientov všetkých fáz. Výnimku tvorí možnosť telefonického kontaktu, poštovej korešpondencie, využívania internetu, návštev a priepustiek počas prvých dvoch týždňov resocializačného programu – teda pre klientov prvej adaptačnej fázy.

Q) Povinnosti klienta centra

Povinnosti klienta centra vyplývajú zo samotnej podstaty komunity, jej hlavných zásad, deklarácií a denného režimu, s ktorými sa klient oboznamuje počas prijímacieho procesu a následne počas adaptačnej fázy. Sú písomne spracované formou zrozumiteľnou a prístupnou všetkým klientom. Je stanovený postup pri porušení týchto pravidiel. Klient, ktorý dobrovoľne nastúpil na resocializačný program do centra súhlasí s nasledujúci podmienkami:

1. Podrobuje sa pravidelným a náhodným toxikologickým skúškam na prítomnosť metabolitov návykových látok v tele (dychová skúška, drogový test).
2. Akceptuje prehliadku osobných vecí počas prijímacieho procesu, rovnako akceptuje aj náhodné kontroly osobných vecí.
3. Odovzdá do úschovy vecí osobnej potreby, ktoré by mohli byť počas resocializačného programu nebezpečné vzhľadom k sebapoškodeniu alebo ohrozeniu zdravia a života ostatných klientov a zamestnancov centra (nožnice, nože, žiletky, holiace strojčeky, pinzety, ihly, zrkadielka a pod.).
4. Odovzdá všetky lieky, ktoré má pri príchode do centra. Farmakoterapia indikovaná odborným lekárom slúžiaca k riešeniu psychických a somatických komplikácií a komorbidít je pravidelne zabezpečená pre všetkých klientov odborným zamestnancom centra.
5. Odovzdá kávu a tabakové výrobky, nakoľko ich užívanie je režimovo upravené. Súhlasí so stanovenými fajčiarskymi prestávkami a časom určeným na prípravu kávy.
6. Ihneď pri prijímacom procese oznámi a upozorní na iné závažné diagnózy či telesné obmedzenia, ktoré by mohli mať významný vplyv na účasť na režimových aktivitách a riadny priebeh resocializačného programu.
7. Akceptuje zásadu slušného, nevyzývavého oblečenia, úpravy zovňajšku a dodržiavania osobnej hygieny.
8. Počas priepustiek dodržiava zásady a princípy platné v komunite, hlási sa telefonicky v dohodnutých časových intervaloch službu konajúcemu zamestnancovi centra.
9. Klient je povinný informovať zamestnancov centra o všetkých závažných skutočnostiach týkajúcich sa vlastnej osoby (vrátane porušenia abstinencie počas priepustky).
10. V prípade, že si je klient vedomý porušovania resocializačného programu (porušenie abstinencie, agresia voči sebe či ostatným, vyhrážky a pod.) iným klientom, je povinný túto situáciu ihneď nahlásiť službukonajúcemu zamestnancovi.
11. Zaobchádza so všetkým vybavením resocializačného centra s opatrnosťou tak, aby nedošlo k jeho poškodzovaniu z úmyslu alebo nedbanlivosti.

12. Návštevy klienta v centre sú možné vo vopred dohodnutý čas, v miestnosti na to určenej. Centrum nemá určený presný deň a čas návštev. Návštevy sú dohadované konkrétne s klientom a jeho návštevou. Klient má možnosť naplánovať si návštevu vždy v nedeľu, kedy oznámi dátum, čas a zloženie návštevy. V prípade, že v tom čase klient nemá udelenú sankciu týkajúcu sa prijímania návštev, je mu návšteva odsúhlasená. Dĺžka návštev je dohodnutá individuálne, maximálne však v trvaní 6 hodín. Zo strany návštev je možné ju nahlásiť kedykoľvek v čase pracovných hodín telefonicky. Personál centra a budúca návšteva dohodnú dátum a čas príchodu a trvania návštevy, maximálna dĺžka návštevy je 6 hodín. Klient a návšteva sú upozornení na rešpektovanie režimových povinností a úloh klienta. Veci (dary) prinesené návštevou sú so súhlasom klienta, za jeho prítomnosti a prítomnosti čatára skontrolované a nevhodné vrátené (napr. sladkosti s alkoholom a pod.).

13. Súhlasí s kontrolou osobnej pošty v jeho prítomnosti. Balíky a listy budú spoločne otvorené a skontrolované vzhľadom k netypickému obsahu.

14. Súhlasí s úschovou a evidenciou osobných finančných prostriedkov počas celého resocializačného programu. Tieto sú mu vydávané v čase nákupov alebo v prípade potreby určeným klientom – pokladníkom. Minuté finančné prostriedky sú pokladníkovi vyúčtované a podložené dokladom.

15. Klient dodržiava protipožiarne, bezpečnostné, hygienické predpisy. Má zákaz samovoľne manipulovať s elektrospotrebičmi, akokoľvek zasahovať do ústredného kúrenia.

Povinnosti klienta platia pre klientov všetkých fáz rovnako.

R) Pravidlá resocializačného programu

Pravidlá resocializačného programu sú odzrkadlené v Deklaráciách komunity COR centrum n. o. Klienti sú povinní riadiť sa nimi a dodržiavať ich počas celej dĺžky resocializačného programu.

Medzi Deklarácie patria:

1. Abstinencia od drog a alkoholu, hrania hazardných hier a obmedzené fajčenie a pitie kávy.
Klient centra je povinný za každých okolností striktne a stopercentne dodržiavať abstinenciu. Fajčí na vyhradenom mieste, v počte a čase na to určenom. Kávu si pripravuje pod dohľadom čatára a službukonajúceho zamestnanca vo vyhradený čas na určenom mieste. Klient nesmie do komunity doniesť alkohol ani žiadne iné návykové látky (vrátane cigariet, liekov). Z tohto dôvodu klienti nižších fáz I, II., III. fáza - po dohode, môžu vychádzať z budovy centra len v sprievode (spoluklienta, zamestnanca, rodinného príslušníka) a po návrate sa v prípade

podozrenia podrobujú dychovej/toxikologickej skúške. Káva a cigarety sú uschované v inšpekčnej miestnosti centra a vydávané čatárom a službukonajúcim zamestnancom.

2. Dodržiavať režim dňa

Klient je povinný dodržiavať režim dňa tak ako je určený, prípadne dodržiavať určené zmeny v režime. Kontrolu nad dodržiavaním režimu má čatár pre daný týždeň, komunikuje so službukonajúcim zamestnancom, ktorému prípadné hroziace alebo vykonané porušenia nahlási. Zmeny v dennom režime je možné robiť po schválení službukonajúcim zamestnancom centra a po prerokovaní buď na ranej komunite, alebo v predchádzajúci deň na večernej bilancii. Dôvody k zmene režimu zo strany klienta musia byť objektívne a riadne zdôvodnené.

3. Nevynášať informácie mimo skupinu

Skupinové stretnutia sú základným prostriedkom v komunite, postupy a ciele v nej sú adekvátne dĺžke programu a potrebám klientov. Skupinové stretnutia majú reagovať na dianie a prežívanie v komunite a umožniť klientovi, aby pôsobenie komunity spracoval a využil. Je dôležité pre všetkých členov komunity, aby prostredie skupiny bolo dôverné a bezpečné, preto je nevyhnutné dodržiavať zásadu nevynášania akýchkoľvek informácií odznených počas skupinových sedení.

4. Nenásilie, nielen fyzické ale aj názorová tolerancia

Každodenné spolužitie členov komunity a súčasne stret rôznych osobností s individuálnymi životnými príbehmi často prirodzene vytvára priestor pre medziľudské konflikty. Vzhľadom k oslabeným zvládacím mechanizmom, problémom so sebakontrolou, emocionálnou labilitou a samotnej osobnostnej rozmanitosti dochádza medzi klientami k nepochopeniu názorov, pocitov, myšlienok, priorít či očakávaní spoluklientov/zamestnancov. Dôležitou časťou resocializačného programu je učiť sa tolerancii voči názorom iných a poskytnúť priestor pre vyjadrenie. Emocionálne vypäté situácie tiež môžu viesť k prejavom fyzickej agresie. Preto je zakázané akokoľvek vyvolávať hádky, používať verbálne a fyzické vyhrážky, sexuálne obťažovanie. Od klientov sa očakáva správanie vychádzajúce zo zásad slušného správania a dobrého spolunažívania. Fyzické napadnutie sa neakceptuje, je vážne sankcionované a v závislosti od jeho závažnosti môže viesť k vylúčeniu z resocializačného programu.

5. Presnosť

Denný režim je z hľadiska resocializačného programu významný najmä z dôvodu, že poskytuje klientom spätnú väzbu o tom, ako sú schopní riadiť sa konkrétnym stereotypom. V komunite naplánovaný a riadený režim dňa sa výrazne odlišuje od priebehu dňa, ktorý prevládal u závislých počas obdobia ich aktívneho užívania drog. Denný režim je tiež

reflexiou, kedy sa závislý opäť stretáva so svojou zodpovednosťou a jej prijatím, kde má možnosť získať informáciu o tom, ako funguje jeho motivácia, vôľa, ako zvláda požiadavky, ako dokáže spolupracovať a komunikovať, zvládať záťaž. Preto je nevyhnutné, aby režimové úlohy vykonával včas a načas. Prípadné nezvládnutie úloh a povinností počas dňa je sankcionované. Klientom I. fázy pomáha pri lepšej orientácii sa v režime patrón a službukonajúci zamestnanec. Získavajú pomoc pre efektívne využitie času, pri učení sa systematickosti pri plnení úloh, vysvetlenie činností, ktoré doposiaľ nevykonávali a pod.

6. Zákaz erotických a partnerských vzťahov

Princíp zmiešaných, koedukovaných komunit so sebou prináša aj problém nadväzovania veľmi blízkych vzťahov (obvykle sexuálnych). Preto jedno z kardinálnych pravidiel zakazuje takéto vzťahy iniciovať a udržiavať. Existencia páru v komunite so sebou nesie rad negatívnych dopadov. Pár v prostredí komunity tvorí koalíciu, miniskupinu. Môže si vzájomne poskytovať ochranu pred pôsobením komunity, spoločne sa môže brániť zmene. To, že dvojica v komunite je, môže negatívne ovplyvňovať skupinovú dynamiku, spôsobovať pocity žiarlivosti, tendenciu k rivalite. Tým sa oberá pozornosť a priestor od iných dôležitých tém, ktoré sú pre komunitu a jej členov dôležité. Preto sú akékoľvek odhalené tendencie k budovaniu vzťahov v komunite zo strany odborného tímu sledované, analyzované a klienti sú upozornení na možné negatívne dopady, ktoré by pokračovanie vzťahu prinieslo. Klienti majú v centre oddelené zóny – mužská a ženská časť izieb klientov. V centre je službukonajúci zamestnanec prítomný v nepretržitej prevádzke 24 hodín denne.

7. Zákaz rozprávania o drogách mimo skupinu

Z dôvodu predchádzania vzniku recidívy a porušenia abstinencie klienti nemajú povolené rozprávať o drogách mimo skupinové alebo individuálne stretnutia.

S) Sankcie a odmeny v resocializačnom programe

Za účelom motivácie k žiadúcemu správaniu a k žiadúcim spôsobom konania sa využíva systém výchovných prostriedkov - odmien a sankcií. Používajú sa dva druhy sankcií:

a) verbálne napomenutie (slovná intervencia iniciovaná spoluklientom alebo službukonajúcim zamestnancom) v prípadoch, kedy ešte nejde o porušenie pravidiel.

b) disciplinárne konanie - nasleduje po porušení pravidla, zásady, resocializačného programu.

Prísnosť sankcie je prispôbená dôvodu, prečo sa klientovi udeľuje. Podobu sankcie navrhuje službukonajúci zamestnanec alebo môže byť navrhnutá samotným klientom alebo ju klientovi navrhuje komunita. V prípade, že klient so sankciou nesúhlasí, má možnosť požiadať alebo navrhnúť inú. Toto schvaľuje službukonajúci zamestnanec centra alebo

komunita, v závislosti od situácie a závažnosti dôvodu udelenia sankcie. Je možné aj oslobodenie od sankcie vo výnimočných prípadoch, ak by bolo jej udelenie vzhľadom na aktuálny psychický a fyzický stav nevhodné. Oslobodenie od sankcie schvaľuje službukonajúci zamestnanec centra a riaditeľ centra.

Možné situácie pre udelenie sankcie

- ❖ Návrat do resocializačného centra z priepustky, vychádzky a pod. pod vplyvom alkoholu, drog.

Udeľuje sa:

- a) okamžité ukončenie resocializačného programu zo strany resocializačného centra, Klientovi je v týchto prípadoch ponúkaná možnosť využiť pomoc zo strany centra a zúčastniť sa na „posilňovacej“ liečbe v špecializovanom zdravotníckom zariadení.

- ❖ Fajčenie cigariet mimo vyhradený čas/ „tajné cigarety“.

Udeľuje sa:

- a) pozastavenie fajčiarskych prestávok počas jedného nasledujúceho dňa a v prípade porušenia zákaz fajčiarskych prestávok až do odvolania (po dohode s klientom, maximálne 3 dni).

- ❖ Pitie kávy mimo vyhradený čas/ „tajná káva“.

Udeľuje sa:

- a) pozastavenie pitia kávy počas jedného nasledujúceho dňa a v prípade porušenia zákaz pitia kávy až do odvolania (po dohode s klientom, maximálne 3 dni).

- ❖ Nevykonanie povinnosti alebo nedôsledné splnenie povinnosti.

Udeľuje sa:

- a) pridelená funkcia/rajón ostáva na ďalší nasledujúci týždeň.

- ❖ Úmyselné znehodnotenie vybavenia a majetku centra alebo znehodnotenie vybavenia a majetku centra v dôsledku nedôsledného, neopatrného zaobchádzania.

Udeľuje sa:

- a) v závislosti od hodnoty škody oprava, alebo finančná úhrada nákladov spojených s opravou alebo kúpou náhradného kusu

- ❖ Používanie nadávok a verbálne nevhodné narážky na iného člena komunity alebo personálu.

Udeľuje sa:

- a) zákaz komunikácie s ostatnými členmi komunity do odvolania (po dohode s klientom, maximálne 2 dni)

- b) zákaz pozerania TV (po dohode s klientom, maximálne 5 dní)

- c) práca v prospech komunity v čase osobného voľna (po dohode s klientom, maximálne 3 dni)
- d) zákaz vychádzok (po dohode s klientom, maximálne 3 dni)
- f) zákaz cigarety (po dohode s klientom, maximálne 3 dni)
- g) zákaz kávy (po dohode s klientom, maximálne 3 dni)
- ❖ Tajná držba finančných prostriedkov mimo spoločnú pokladnicu klientov.
Udeľuje sa:
 - a) vynechanie najbližšieho nákupu
 - b) práca v prospech komunity v čase osobného voľna (po dohode s klientom, maximálne 3 dni)
- ❖ Fyzický útok na člena komunity alebo zamestnancov.
Udeľuje sa:
 - a) ukončenie resocializačného pobytu zo strany centra
- ❖ Zavlečenie, sprostredkovanie a distribúcia alkoholu, drog a liekov v komunite.
Udeľuje sa:
 - a) ukončenie resocializačného programu zo strany centra
 - b) zákaz priepustiek na 2 mesiace pre zainteresovaných klientov
 - c) zákaz priepustiek na 2 mesiace
- ❖ Rozprávanie o drogách mimo skupinu.
Udeľuje sa:
 - a) tvorba úvahy, referátu, eseje, prezentácie na určenú tému v určenom rozsahu
 - b) zákaz vychádzok počas týždňa
 - c) zákaz účasti na kultúrnych a športových podujatiach počas týždňa
- ❖ Nehlásenie sa z priepustky, nevrátenie sa v dohodnutý čas z priepustky.
Udeľuje sa:
 - a) zákaz telefonátov a pošty jeden mesiac (s výnimkou kontaktu s rodinnými príslušníkmi)
 - b) zákaz priepustiek jeden mesiac
- ❖ Odmietnutie vykonania úlohy, povinnosti, aktivity udelenej zamestnancom.
Udeľuje sa:
 - a) zákaz pozerania TV počas jedného týždňa
 - b) zákaz účasti na kultúrnych a športových podujatiach počas týždňa

Udelené sankcie klientov sa zaznamenávajú v Knihe služieb personálom a v Čatárskej knihe čatárom. Ďalej sú uverejnené na nástenke v časti Sankcie, kde je menný zoznam klientov

spolu s druhom sankcie a čase jej trvania. Sú tiež zaznamenané v Knihe sankcií klientov, v ktorej sa zaznamenáva dôvod udelenia sankcie, druh udelenej sankcie, doba trvania sankcie.

Odmeny v resocializačnom programe

Odmeny sú výrazným motivačným nástrojom, charakterizujú status klienta v rámci hierarchie v komunite a v závislosti nej sa diferencujú. Pozitívne vplyvajú na socializáciu jednotlivca a jeho osobnostný rast. Napomáhajú dosiahnuť cieľ, kvôli ktorému závislý do komunity vstupoval. Získanie privilegia je podmienené predošlým pozitívnym, očakávaným a vyžadovaným správaním. K odmenám patria napríklad:

- a) možnosť vychádzok osamote,
- b) možnosť nákupov osamote,
- c) možnosť telefonických kontaktov a korešpondencie navyše,
- d) možnosť priepustiek – mimo kontaktov s rodinnými príslušníkmi (vo vyššej fáze viacdňových),
- e) facilitovanie skupinového sedenia,
- f) spoluúčasť na rozhodovaní o spoločných aktivitách,
- g) možnosť realizovať svoje osobné záujmy (v súlade s režimom a pravidlami centra),
- h) možnosť účasti na brigáde (IV. fáza),
- i) možnosť oslobodenia od režimových úloh vo vybraný deň.

U) Riešenie rizikových situácií

Na základe praktických skúsenosti vieme, že je nevyhnutné riešiť aj rizikové situácie súvisiace s resocializačným pobytom klienta, pričom medzi najčastejšie situácie patria tie, pri ktorých dochádza k ohrozeniu života a zdravia klienta a majetku centra, či už formou sebapoškodzovania, útekem zo zariadenia alebo prejavmi vonkajšej agresie voči ostatným klientom centra alebo zamestnancom.

Pre riešenie krízových situácií sú v centre stanovené nasledovné postupy:

- ❖ *v prípade ohrozenia života a zdravia* – posúdiť stupeň rizika a ohrozenia života a zdravia, podanie prvej pomoci ak si to aktuálny zdravotný stav vyžaduje, privolanie rýchlej zdravotníckej pomoci, vyžiadanie policajnej asistencie za účelom ochrany verejného poriadku, transport postihnutých do zdravotníckych zariadení na definitívne ošetrovanie alebo k poskytovateľovi ústavnej zdravotnej starostlivosti v príslušnom odbore (najmä psychiatria a drogová závislosť),

- ❖ *v prípade úteku z centra* – kontaktovanie službukonajúceho zamestnanca centra, spracovanie úradného záznamu o úteku a popisu podrobností s tým súvisiacich, kontaktovanie polície, pomoc pri vyhľadávaní klienta na základe dožiadania polície,
- ❖ *v prípade ostatných rizikových situácií* sú zamestnanci a klienti poučení o spôsoboch správania sa a prijatých opatreniach (napr. v prípade požiaru spôsoby evakuácie a určenie zhromaždiska, porucha sietí alebo havárie, vniknutie nepovolanej fyzickej osoby alebo osôb do centra, kontakt s klientmi centra za účelom distribúcie drog atď.).

O každej mimoriadnej situácii je vždy riadne spracovaný a zaevidovaný úradný záznam, ktorý je súčasťou majetku centra a sú z neho vyvedené postupy pre riešenie danej situácie, ak by sa opakovala v budúcnosti. O všetkých mimoriadnych a rizikových situáciách je informovaný príslušný orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, v prípade, že bol klient prijatý na základe odporúčania tohto orgánu.

V) Následná odborná pomoc po ukončení resocializačného programu

Odborná pomoc po ukončení resocializačného programu je zameraná na podporu a udržanie abstinencie klienta a pomáha mu v návrate do podmienok bežného života. Klienti môžu využiť podpornú individuálnu a skupinovú starostlivosť psychológa, sociálnu prácu, prevenciu relapsu, ponuku voľnočasových aktivít podľa aktuálnych možností centra. Bývalí klienti centra majú možnosť na vlastné náklady zúčastniť sa organizovaných terénnych pobytov a posilňovacích pobytov v centre. Klienti majú možnosť kontaktovať kedykoľvek centrum v prípade krízových situácií a ohrození abstinencie.

Predkladá:

Mgr. Ján Bartík

riaditeľ centra